

Asia: VN/18125/2025

Ehdotus hallituksen esitykseksi taiteen perusopetuksesta annetun lainsäädännön uudistamiseksi

1 § Taiteen perusopetuksen tarkoitus ja tavoitteet

Valitse sopivin

Kannatan muutettuna

Muutosehdotus tai muu kommentti:

Lakiehdotuksen 1 § määrittelee taiteen perusopetuksen tehtävän laaja-alaisesti ja yhteiskunnallisesti merkittävällä tavalla.

Pidämme tärkeänä, että taiteen perusopetus tunnistetaan osaksi koulutusjärjestelmää, jolla on merkittävä sivistyksellinen ja sosiaalinen tehtävä. Ehdotettu pykälä määrittelee taiteen perusopetuksen tarkoituksiksi oppijan kokonaisvaltaisen kasvun tukemisen taiteen keinoin sekä valmiuksien tarjoamisen jatko-opintoihin. Lakiehdotus nostaa esiin taiteen perusopetuksen tehtävän kulttuurisen osallisuuden, kestävän elämäntavan, luo-van osaamisen ja hyvinvoinnin edistäjänä.

Opetussuunnitelmien perusteiden rooli opintojen rakenteen ja tavoitteiden tarkemmassa määrittelyssä tulee olemaan keskeinen.

Se, että taiteen perusopetus on avoin kaikenikäisille oppijoille, tukee elinikäisen oppimisen periaatteita ja mahdollistaa taiteen vaikutusten ulottumisen laajasti eri väestöryhmiin. Mikäli muu lainsäädäntö mahdollistaisi, toivoisimme, että lasten ja nuorten ensisijaisuus taiteen perusopetuksen koulutusmuodon kohderyhmänä jatkossakin voisi sisältyä pykälään. Tämä tukisi myös YK:n lapsen oikeuksien sopimuksen periaatteita, erityisesti oikeutta osallistua kulttuurielämään ja taiteeseen.

Taiteen perusopetuksen suurin vaikuttavuus saavutetaan varhaisiässä ja oppivelvollisuusikäisenä, tukien lasten kasvua, kehitystä ja jatko-opintovalmiuksia. Tutkimus osoittaa taidekasvatuksen

positiiviset vaikutukset lapsiin. Lasten määrän vähetessä olisi entistä tärkeämpää suojata selkeämmin heidän oikeuttaan tavoitteelliseen kulttuuriharrastamiseen.

Taiteen perusopetuksen koulutusmuodon kohdentamisella lapsille ja nuorille on suuri merkitys koko yhteiskunnan taide- ja kulttuurielämän tulevaisuuden kannalta. Taiteen perusopetuksen rooli on täydentää ja syventää esimerkiksi peruskoulujen melko vähäistä taito- ja taideaineiden tuntimäärää ja tarjota mahdollisuus syventyä taiteisiin. Taiteen perusopetuksen järjestämisessä on nykylain hengessä panostettu lasten ja nuorten tai-teen perusopetuksen pedagogiikan kehittämisen. Tätä kehittämistyötä tulisi edelleen jatkaa niin, että yhä useammalle lapselle ja nuorelle voitaisiin tarjota saavutettava tai-teen perusopetus.

Taiteen perusopetus tukee lasten ja nuorten kokonaisvaltaista kasvua, hyvinvointia ja osallisuutta yhteiskunnassa. Tämä vahvistaisi koulutusmuodon merkitystä osana kasvatuksellista ja yhteiskunnallista tehtävää.

Sinänsä kirjaus ”varhaisiästä lähtien”- on myös hyvä. Lasten ja nuorten mainitseminen ensisijaisena kohderyhmänä ei poistaisi opetuksen järjestäjän mahdollisuutta tarjota taiteen perusopetusta myös aikuisille. Rajallisten opetustuntien kohdentaminen aikuisille voisi kuitenkin heikentää lasten ja nuorten opetuksen resursseja. Taiteen perusopinnot tutkinto harvemmin johtaa aikuisilla kyseisen taiteenalan jatko-opintoihin samassa merkityksessä kuin nuorilla. Aikuisilla on monenlaisia muitakin mahdollisuuksia kouluttautua taiteen alalla.

Opetussuunnitelman perusteissa tulisi pedagogisista syistä joka tapauksessa ottaa huomioon eri ikäryhmät, jotta opetusta voidaan järjestää ja kehittää tarkoituksenmukaisesti

3 § Opetussuunnitelma, oppimäärän mitoitus ja laajuus

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti

Kannatamme siirtymistä yhteen oppimäärään, joka selkeyttää taiteen perusopetuksen rakennetta ja vahvistaa sen profiilia. Nykyisten kahden oppimäärän (yleinen ja laaja) sijaan jatkossa tarjottava yksi oppimäärä poistaisi erottelun kahden erilaatuisen taiteen perusopetuksen oppimääristä ja yhdenmukaistaisi opetuksen tavoitteita ja rakenteita. Tämä on hyvä uudistus.

Sekä yleinen oppimäärä (500) että laaja (1300) ovat kumpikin olleet tähänkin saakka tavoitteellista harrastamista, jonka on tullut perustua Opetushallituksen opetussuunnitelmien perusteisiin. On järkevää, että jatkossa taiteen perusopetuksen oppimääriä on vain yksi (50op) ja mahdolliset

pienemmät laajuudet voidaan toteuttaa yhden oppimäärän sisällä tai sen osina. Yksistään alle 50 op saataavilla oleva oppimäärä olisi taiteenalamme kannalta riittämätön, kun tarkastellaan opetuksen tavoitteita ja sisältöjä. Opetuksen pedagogian yhdenmukainen kehittäminen lisää laatua, ja tähän työhön on myös kohdistettava resursseja.

Opetushallituksen määäämät opetussuunnitelmien perusteet ovat uudistuksessa nyt hyvin keskeisessä asemassa. Niiden tehtävänä on tarkemmin määrittää mm opintojen rakenteesta, mahdollisista moduuleista, opetuksen tavoitteista ja sisällöistä. Kuten myös väli- ja päättötodistuksista.

Opintopisteisiin siirtyminen yhdenmukaistaa opetuksen laajuuden käsitteen. Kontaktiopetukseen perustuva opintopiste on selkeä ja yhteismitallinen, toisin kuin aiempi laskennallisuus, joka aiheutti kentällä tulkintaeroja ja vaikeutti opetuksen laajuuden seurattavuutta.

Näemme tärkeänä, että kunkin taiteenalan opetussuunnitelmien perusteita laadittaessa kuullaan ja osallistetaan kyseisen taiteenalan liittoja ja kenttää. Myös paikallinen opetussuunnitelmatyö edellyttää oikea-aikaista tiedotusta ja koulutusta, sillä paikallisten opetussuunnitelmien rooli lakiuudistuksen jalkauttajana on keskeinen.

Koulutuksen järjestäjä vastaisi siitä, että oppilaitoksessa noudatettava taiteenalamkohtainen opetussuunnitelma perustuu Opetushallituksen määäämiin valtakunnallisiin opetussuunnitelman perusteisiin. Käytännössä oppilaitos laatii opetussuunnitelman, jonka opetuksen järjestäjä hyväksyy. Paikallinen opetussuunnitelma on tärkeä työkalu laadukkaaseen opetuksen järjestämisessä, ja sen laatimiseksi on myös varattava resursseja.

Taiteen perusopetuksen tavoitteellisuus vaatii, että kullakin taiteenalamalla on taiteenalamkohtaiset opetussuunnitelman perusteet. Tämä takaa sen, että yhdessä taiteenalamassa on mahdollista opiskella pitkäjänteisesti ja taitoja syventäen, mikä on taiteen perusopetuksen ydintehtävä. Samalla on tärkeää huomioida monitaiteisuus osana opetussuunnitelmien laadintaa, sillä se tukee joustavia opinpolkuja ja opetuksen laatua. Nykytaide yhdistää usein eri taiteenaloja, ja tämä tulisi näkyä myös opetussuunnitelmien perusteissa.

Lakiesityksen mukainen oppimäärän laajuus (50 opintopistettä = 1000 tuntia) on selkeä uudistus. Lakiuudistukseen on kuitenkin sisäänkirjoitettuna, että oppilaalla on joustavasti mahdollisuus opiskella tätä määrää enemmänkin opintoja, kuitenkin valtionosuusrahoitukseen oikeuttavasti enintään 1500 tunnin verran. Toivomme opetussuunnitelman perusteisiin selkeitä ohjeita liukumiiin ja esimerkiksi siihen, miten varhaisiän opinnot määräytyvät osana taiteen perusopetuksen oppimäärää tai miten yli 1000 tuntia opiskelleiden suoritukset kirjataan todistuksiin.

Kannatamme nykyistä joustavampaan opintojen rakentumista, minkä lakimuutos nyt mahdollistaa. Pidämme kuitenkin tärkeänä, että uudistus ei rajoittaisi mahdollisuuksia opiskella nykyistä laajaa oppimäärää vastaavia tai sitä laajempia kokonaisuuksia. Tämä on tärkeää erityisesti niiden oppilaiden kannalta, jotka tavoittelevat jatko-opintoihin siirtymistä, ja ovat aloittaneet opintonsa jo varhaisiässä. Nykyisinkin 67% koko taiteen perusopetuksen kentän oppilaista opiskelee laajan oppimäärän mukaan, ja 70% varhaisiän opinnoista tarjotaan laajaa oppimäärää järjestävien oppilaitoksen yhteydessä. (OPH: Taiteen perusopetus 2020, raportit ja selvitykset 2020:4a)

Pidämme 50 opintopisteen oppimäärän laajuutta visuaalisten taiteiden opetuksen kannalta pedagogisesti perusteltuna ja rakenteellisesti toimivana. Se mahdollistaa monipuolisten sisältöjen ja työtapojen toteuttamisen sekä tukee oppilaiden taitojen kehittymistä.

Visuaalisissa taiteissa 50 op olisi saavutettavissa noin kymmenessä vuodessa, mutta oppilaiden opintopolut vaihtelevat – osa opiskelee vähemmän, osa enemmän. On huomioitava, että taiteen perusopetukseen voi osallistua matalalla kynnyksellä eri ikävaiheissa, ja pienikin osuus opinnoista voi olla merkityksellinen. Kuvataidekouluissa laajassakin oppimäärässä voinut tulla mukaan opintojen eri vaiheessa, eri ikäisenä.

Yksi oppimäärä mahdollistaa joustavat ja yksilölliset opintopolut, kunhan rakenteet tukevat tätä. Toivomme, että opetussuunnitelmien perusteissa määritellään selkeästi, voiko oppilas esimerkiksi saada todistuksia oppimäärän välietapeista.

Nykyisessä laajassa oppimäärässä opinnot ajoittuvat kerran viikossa tarjottuna ryhmäopetuksena noin 11-12 vuoden ajalle eli käytännössä peruskoulun 1.luokalta lähtien harrastusta on saatavilla ikätasoisesti koko oppivelvollisuusajan. Lisäksi varhaisiän opinnot täydentävät kokonaisuutta. Nykyisessä yleisessä oppimäärässä tuntimäärä ovat huomattavasti suppeampi eli opintojen saatavuus on heikompaa. Jos oppilas haluaisi harrastaa enemmän tai kauemmin, ei opintoja ole enää tarjolla 500 tunnin jälkeen.

Oppilaiden sitoutuminen taiteen perusopetukseen edellyttää laadukasta ja vetovoimaista opetusta sekä jatkuvaa kehittämistyötä. Kuvataidekouluissa on paljon oppilaita, jotka haluavat suorittaa koko laajan oppimäärän (1300 ot), ja myös perusopetuksen todistuksia (800 ot) annetaan paljon. Sitoutuminen kertoo harrastuksen merkityksellisyydestä.

On hyvä, että oppimäärän laajuus (50op) takaa sen, että opintoja voidaan jatkossakin tarjota varhaisiästä oppivelvollisuuden päättymiseen saakka. Taiteen perusopetus tukee lasten ja nuorten kokonaisvaltaista kasvua, hyvinvointia ja osallisuutta yhteiskunnassa. Kyse ei ole pelkästään tietyn taiteenalan taitojen tavoitteellisesta oppimisesta, vaan taiteen perusopetuksen tavoitteet kytkeytyvät laajemmin lapsen kasvuun ja kehitykseen. Tätä tehtävää varten opetusta tulee olla riittävästi tarjolla.

Katsomme, että yhteen oppimäärään siirtyminen parhaimmassa tapauksessa lisää eri taiteenalojen opettajien työllistymismahdollisuuksia, kun opetuksen tuntimäärät joissakin oppilaitoksissa kasvaisivat.

Visuaalisten taiteiden taiteen perusopetuksen kenttä on hyvin verkostoitunut. Yhteistyötä kentällä on tehty sekä laajaa että yleistä oppimäärää järjestävien oppilaitosten kesken. Laajan oppimäärän osalta uudistus ei merkittävästi muuta tuntimääriä, mutta yleistä oppimäärää antavien opetuksen järjestäjien taholta oppimäärä uudistus on herättänyt jonkin verran huolta tuntimäärien kasvun osalta.

Kokonaisuudessaan kansalaisopistot järjestävät 10% koko taiteen perusopetuksen tarjonnasta. Suurin osa yleisestä oppimäärästä tarjotaan nimenomaan kansalaisopistoissa. Kansalaisopistojen rooli visuaalisten taiteiden opetuksessa on tärkeä alueellisen saavutettavuuden kannalta.

Uuden lain myötä yleistä oppimäärää tarjoavien koulutuksen järjestäjien tuntitarve kasvaa jonkin verran, mutta oppilaan oppimäärän kaksinkertaistuminen yleisessä oppimäärässä ei tarkoita opetuksen järjestämiseen tarvittavan opetustuntien vastaavaa kaksinkertaista kasvua, etenkin ryhmäopetuksessa. Tuntitarpeen kasvu ja siirtymisedellytykset vaihtelevat oppilaitoksittain. Lakiehdotuksen pykälät (4§–6§ ja 9§–11§) tarjoavat monipuolisia keinoja järjestää opetusta yhteistyössä eri tahojen kanssa ja tukevat opetustarjonnan kehittämistä verkostomaisesti.

Toivomme, että visuaalisten taiteiden opetuksen alueellinen saatavuus voisi kasvaa esimerkiksi vskoulujen, kansalaisopistojen tai muiden toimijoiden tarjoamana yhteistyönä. Tämä vaatii alueellista kehittämistyötä, mutta mahdollisesti myös lisämäärärahoja.

Kentällä toivotaan myös, että opetussuunnitelman perusteisiin sisällytettäisiin moduulirakenne, joka mahdollistaisi osasuoritusten järjestämisen. Näin nykyisten yleistä oppimäärää antavien oppilaitosten mahdollisuudet jatkaa toimintaansa eivät heikentyisi.

Yhden oppimäärän mallissa visuaalisten taiteiden kentän verkostojen tiivistäminen, pedagoginen kehittämistyö ja laatutyö on tulevaisuudessa tärkeää. Tämä tarkoittaa myös resurssien suuntaamista paikallisissa oppilaitoksissa tai alueellisesti esimerkiksi riittävään ja kelpoiseen taiteen perusopetuksen henkilöstöön. Myös valtakunnallista ja alueellista koulutusta tarvitaan. Toivomme, että tämä lakimuutoksen mukanaan tuoman kehittämistyön mahdollistuminen ja siihen liittyvä taloudellinenkin resurssitarve huomioidaan myös opetus- ja kulttuuriministeriössä tulevina vuosina.

10 miljoonan haettu määräraha on välttämätön, jotta lakiuudistuksella käytännössä voidaan saavuttaa sen erittäin hyvä tavoite ja tarkoitus sen siirtymävaiheista lähtien.

4 § Kunta koulutuksen järjestäjänä

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti:

Pykälä ja sen perustelutekstit selkeyttävät nykyistä lakia paremmin kunnan roolia ja vastuita opetuksen järjestäjänä. Kunnan vastuulla on, että koulutus järjestetään taiteen perusopetusta koskevan lain vaatimalla tavalla. Pykälä ei lisää tai muuta kunnan tehtäviä nykyiseen lakiin verrattuna.

5 § Koulutuksen järjestämisluvan saanut koulutuksen järjestäjä

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti:

Pykälä ja sen perusteluteksti kertovat selkeästi koulutuksen järjestäjän vastuun, mutta myös mahdollisuuksia siihen, kuinka opetusta voidaan järjestää yhteistyössä muiden koulutuksen järjestäjien kanssa. Erityisesti perusteluteksti avaa hyvin yhteistyön mahdollisuuksia.

7 § Koulutuksen järjestämislupa

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti:

Koulutuksen järjestämislupa kytkeytyy suoraan valtionrahoitusta koskevaan pykälään 12 sekä valtioneuvoston asetukseen taiteen perusopetuksesta. Asetuksen 2 § määrittelee ne asiat, jotka hakemuksessa tulee selvittää ja joiden perusteella ministeriö arvioi luvan myöntämisen edellytykset. Näihin kuuluvat muun muassa opetuksen tarpeellisuus sekä hakijan ammatilliset ja taloudelliset valmiudet järjestää opetusta asianmukaisesti.

Vaikka kunta voi järjestää taiteen perusopetusta omalla päätöksellään (4§), tulee sen hakea opetus- ja kulttuuriministeriöltä oikeutta laskennalliseen tuntiperusteiseen valtionosuuteen (12§), mikäli se haluaa saada rahoitusta. Tällöin myös 7§ koskee kuntia.

Uusien järjestämislupien ja laskennallisen tuntiperusteisen valtionosuuden myöntäminen on sidottu valtion talousarvion rajoihin. Käytännössä viime vuosina uusia lupia on voitu myöntää vain vähän, koska talousarviossa ei ole ollut siihen varattuja määrärahoja.

Ministeriön hakema 10 miljoonan määrärahalisäys on välttämätön, mikäli uusia toimijoita voitaisiin ottaa laskennallisen valtionosuuden piiriin. Tällä hetkellä kyseiseen rahoitukseen luvan tai oikeuden saaneilla opetuksen järjestäjillä on noin 100 000 tuntia vahvistetut tunnit ylittäviä tunteja. Eli oppilaitoksissa tarjotaan tällä hetkellä taiteen perusopetusta enemmän kuin mihin valtionrahoitus kohdentuu.

Sekä nykyisten että uusien toimijoiden tulee täyttää ammatilliset, toiminnalliset ja taloudelliset edellytykset, ja koulutukselle tulee olla alueellinen tarve. Näiden kriteerien arvioinnin tulee olla yhdenvertaista ja läpinäkyvää. Pykälään 8 liittyen pidetään tärkeänä, että opetuksen järjestäjän toimintaa seurataan, jotta luvat ja vahvistetut tuntimäärät pysyvät ajantasaisina.

Näemme, että myös vapaan sivistystyön puolella pitäisi taiteen perusopetuksen koulutusmuodon järjestämisen edellytyksiä tarkastella aivan vastaavalla tavalla kuin mitä taiteen perusopetuksen järjestämisluvan tai valtionosuusoikeuden saaminen edellyttää muilla opetuksen järjestäjillä tällä hetkellä ja uuden lain myötä.

Lakiuudistuksen myötä uusien taiteen perusopetuksen järjestämislupien myöntäminen yhdenvertaistuu taiteen perusopetuksen eri taiteenalojen kesken, kun musiikin erityisasema puretaan valtion budjetin momentilta. Vuonna 2024 musiikin osuus taiteen perusopetuksen tuntiperusteisesta valtionosuusrahoituksesta oli 90 %, kun taas kuvataiteen osuus oli vain 3,4 %. Oppilasmäärät jakautuivat kuitenkin eri tavoin. Musiikin oppilaita oli 47,8 % ja kuvataiteen 16 % (Opetushallituksen julkaisu Taiteen perusopetus 2020, Raportit ja selvitykset 2020:4a).

Uudistuksen tavoitteena on, että vahvistetut tunnit ja oikeus valtionosuuteen kohdentuvat tarpeen mukaan samojen periaatteiden mukaisesti eri taiteenlajeille. Vaikka uudistus ei muuta tilannetta välittömästi, sillä on korjaavaa vaikutusta pitkällä aikavälillä.

8 § Koulutuksen järjestämisluvan muuttaminen ja peruuttaminen

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti:

On perusteltua, että luvan myöntäjällä on myös oikeus muuttaa tai perua päätös pykälän kuvaamalla tavalla.

9 § Koulutuksen järjestäminen ja muu toiminta

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti:

Pykälään sisältyy eri taiteenlajien yhdenvertaisuutta lisäävä muutos, kun momentissa 1 ei enää mainittaisi erikseen musiikkioppilaitoksia. Taiteen perusopetus koskee yhdenvertaisesti tällä hetkellä yhdeksää eri taiteenlajia.

Pykälän perustelutekstissä on kuvattu, mitä tarkoitetaan muulla toiminnalla. Käsitteiden määrittely on tärkeää.

Tilastoinnin ohjeiden tulee olla yksiselitteisiä, jotta oppilaitokset voivat luotettavasti ilmoittaa, mitkä opetustunnit kuuluvat taiteen perusopetukseen ja mitkä muuhun toimintaan. Tämä on olennaista, koska muu toiminta ei kuulu laskennallisen tuntiperusteisen valtiosuuden piiriin

10 § Yhteistyö

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti:

Yhteistyöpykälä edellyttää yhteistyötä opetuksen järjestämisessä, mutta huomioi hyvin taiteen perusopetuksen paikallisten olosuhteiden moninaisuuden. Koska laki koskee useita eri taiteenaloja, ei olisi tarkoituksenmukaista määritellä yksityiskohtaisesti, minkälaista yhteistyötä eri toimijoiden välillä tulisi olla. Joustavuus mahdollistaa paikallisesti tarkoituksenmukaiset ratkaisut.

Kuvataidekoulujen kentällä yhteistyötä tehdään laajasti ja monipuolisesti tälläkin hetkellä esimerkiksi muiden kuvataidekoulujen, muiden taiteen perusopetuksen järjestäjien, erilaisten yhteisöjen, varhaiskasvatuksen, peruskoulun, lukion, kirjastojen, taidemuseoiden ja muiden kulttuuritoimijoiden kanssa. Yhteistyöhön on kehitelty hyviä käytänteitä ja niistä on erinomaisia kokemuksia.

Visuaalisten taiteiden alalla on luontevaa toimia yhteisöissä ja osallistavissa hankkeissa, joihin kuuluu useita sidosryhmiä. Samalla yhteistyö kehittää toimintakulttuuria ja taiteenalan pedagogiaa. Myös Kuvataidekoulujen liitto toimii aktiivisesti edistäen yhteistyön muodoista koulutusta, verkostojen muodostumista, hyvien käytänteiden ja osaamisen jakamista sekä esimerkiksi järjestäen yhteishankkeita tai näyttelyitä, joihin eri koulut ympäri Suomea ja kansainvälisesti voivat osallistua.

Pykälän perustelutekstissä mainitaan, että yhteistyön lähtökohtana olisivat koulutuksen järjestäjien paikalliset olosuhteet ja voimavarat kuten maantieteellinen sijainti, alueen väestö rakenne, toiminnan taloudelliset edellytykset, opetukseen soveltuvat tilat tai muut vastaavat seikat. Tämä on kuvattu hyvin realistisesti, ottaen huomioon, mitä yhteistyötä kentällä jo nyt tehdään. Samalla on tosiasia, että paikalliset olosuhteet ja erityispiirteet vaihtelevat.

Yhteistyö taiteen perusopetuksessa voi käytännössä tarkoittaa esimerkiksi yhteisiä toimitiloja tai henkilöstön jakamista eri oppilaitosten kesken. Jotta henkilöstön synergia voisi toteutua nykyistä joustavammin, tarvitaan uudistuksia taiteen perusopetuksen hallinnon ja opetushenkilöstön työehtosopimuksiin. Tavoitteena on mahdollistaa työntekijöiden liikkuvuus eri toimijoiden välillä.

Uuden lain myötä toivotaan, että yhteistyömuodot ja -kumppanit monimuotoistuvat ja kehittyvät edelleen paikallisesti, alueellisesti ja valtakunnallisesti. On kannatettavaa, että lakipykälä jättää tilaa paikallisille ratkaisuille ja tarjoaa uutena 11 §:n kautta vastuutehtäviä, jotka tukevat yhteistyön rakentamista.

11 § Vastuutehtävä

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti:

Vastuutehtävä tarjoaa uudenlaisen mahdollisuuden kehittää taiteen perusopetusta. Koska saavutettavuuden, saatavuuden ja laadun parantamiseen liittyviä tarpeita on paljon, on perusteltua myöntää erilaisia vastuutehtäviä näiden kehittämiseksi – myös Opetushallituksen näkemykset huomioiden. Vastuutehtävien tulisi olla vaikuttavia ja hyödyttää mahdollisimman laajasti oppilaitoskenttää. Taiteenalakohtaiset liitot voisivat toimia vastuutehtävien toteuttajina laajojen verkostojensa ansiosta.

Erityislasten huomioiminen ryhmäopetuksessa tulisi nostaa yhdeksi keskeiseksi kehittämisalueeksi, sillä valtionrahoituksen lisäosana sen huomiointi osoittautui liian monimutkaiseksi. Ryhmäopetuksessa jokaisella oppilaalla tulisi olla yhdenvertaiset mahdollisuudet laadukkaaseen opetukseen, mutta erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden määrän kasvu on tuonut haasteita resursointiin. Vastuutehtävä voisi kohdentua pedagogisen tuen kehittämiseen ja koulutukseen sekä tarjota taloudellista tukea.

Toinen tärkeä kehittämiskohde on taiteen perusopetuksen saatavuuden parantaminen syrjäseuduilla. Myös pienempien taiteenalojen saatavuutta tulisi edistää verkostojen avulla.

Etäopetuksen kehittäminen voisi olla oma alueellinen tai valtakunnallinen vastuutehtävä – ei korvaamaan kontaktiopetusta, vaan täydentämään sitä tietyissä opintojen osissa.

12 § Valtion rahoitus

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti:

Kannatamme uudistusta. Samalla pidämme tärkeänä, että uudistuksen vaikuttavuutta seurataan erityisesti taiteen perusopetuksen tuntiperusteiseen valtionosuuteen liittyvien lisäosien osalta.

Taiteen perusopetuksen valtionrahoitusjärjestelmän uudistamiseen on ollut suuria muutospaineita jo pitkään. Taiteen perusopetuksen tuntiperustainen valtionosuus avautui musiikin rinnalla muille taiteenlajeille vasta vuonna 2000. Tämän jälkeen muutokset ovat olleet marginaalisia taiteen perusopetuksen opetuksen järjestäjien kokonaisuuteen nähden.

Tällä hetkellä taiteen perusopetuksen tuntiperusteisen valtionosuuden määrärahasta reilu 90 % kohdistuu musiikkioppilaitoksille ja yhteensä alle 10 % muille taiteenaloille. Visuaalisten taiteiden osuus on noin 4 %. Nykyinen tilanne ei näyttäydy yhdenvertaisena ajatellen koko koulutusmuotoa ja yhdeksää eri taiteenlajia. Tilanteen korjaamiseksi tarvitaan lisämäärärahoja, jotta olemassa oleva taiteen perusopetus voidaan turvata riittävällä tavalla ja sen lisäksi laajentaa taiteen perusopetuksen saatavuutta kaikilla taiteenaloilla.

Taiteen perusopetuksen rahoitusta selvitettiin vuonna 2019 (OKM). Osa ehdotuksista on huomioitu lakiesityksessä. Valtionosuuden määräytymisperusteita on luontevaa tarkastella uudistuksen yhteydessä. Järjestelmän tulee säilyä selkeänä, ja suoritteiden oltava yhteismitallisesti seurattavia ja todennettavia.

Valtionosuuden laskennallisena perusteena käytettävä tuntimäärä on musiikin perusopetuksessa enintään 1 658 000 ja muiden kahdeksan opetustuntiperusteisen valtionosuuden piiriin kuuluvassa taiteen perusopetuksessa yhteensä enintään 179 400 tuntia. Tämä korvamerkitty tuntijako musiikin ja muiden taiteenalojen välillä poistetaan, mikä edistää rahoituksen yhdenvertaisuutta eri taiteenlajeille. Muutos ei vaikuta heti, sillä nykyiset järjestämisluvut ja vahvistetut tuntimäärät säilyvät (22 §). Vapautuvia tunteja voi tulla tarkastelujaksojen jälkeen, jos opetus vähenee jossakin oppilaitoksessa. Lisätuntien tarvetta on tunnistettu eri taiteenaloilla, myös musiikissa.

Tällä hetkellä rahoitus määräytyy opetustuntikohtaisesti rahoitettavassa taiteen perusopetuksessa opetustuntimäärän ja opetustuntia kohden määrätyn yksikköhinnan perusteella. Yksikköhinta lasketaan vuosittain jakamalla taiteen perusopetuksesta aiheutuneet valtakunnalliset kokonaiskustannukset kyseisenä vuonna pidettyjen taiteen perusopetuksen opetustuntien yhteismäärällä (kaikki taiteenalat yhteensä).

Nykyinen malli ei tunnista ryhmäopetuksena annettavien taiteenlajien erityispiirteitä lainkaan. Laskennallisen tuntiperusteiden valtionosuuden suorite on oppitunti, riippumatta siitä, onko kyseessä yksilö- vai ryhmäopetus. Valtion tuki ryhmäopetusoppilasta kohden jää näin myös huomattavasti alhaisemmaksi yksilöopetukseen nähden.

Visuaalisten taiteiden opetuksen kustannukset ovat tuntihinnaltaan korkeammat kuin muiden taiteenalojen. Koska musiikki kattaa noin 90 % tunneista, sen tuntihinta määrittää koko taiteen perusopetuksen yksikköhinnan. Tämä johtaa siihen, että visuaaliset taiteet saavat valtionosuutta vähemmän kuin niiden todelliset kustannukset edellyttäisivät. Tämä tarkoittaa suoraan opetuksen järjestäjän isompaa maksuosuutta oppilaitoksen ylläpidossa.

Pitkällä aikavälillä tämä vaikuttaa merkittävästi oppilaitoksen saatavuuteen, kehittämiseen, toimitiloihin ja henkilöstöresursseihin. Esimerkiksi rajoittaen visuaalisten taiteiden varhaisiän opetuksen laajentamista tai johtamalla määräaikaisiin työsuhteisiin, vaikka tarvetta päätoimiselle henkilöstölle olisi.

Yksikkö hinnassa tunnistetuista epäkohdista huolimatta, valtionosuuden määräytyminen jatkossakin perustuu suurimmalta osiltaan yksikköhintaan, jonka laskentatapoihin ei ole tulossa muutoksia, esimerkiksi kompensatiokerrointa. Pidämme tärkeänä, että uuden mallin vaikuttavuutta rahoituksen jakautumiseen seurataan tarkasti. Mikäli taiteenalakohtaiset erot eivät korjaannu valituilla lisäosilla tulevien vuosien aikana, mallia tulisi muuttaa.

Nyt lakiesitykseen päätyneessä mallissa ministeriö ottaisi jatkossa valtionosuuden määräytymisessä huomioon koulutuksen järjestäjän oppilaitoksessa kolmen edellisen varainhoitovuoden aikana toteutuneen opetustuntimäärän lisäksi toteutuneen oppilasmäärän ja oppimäärän suorittaneiden oppilaiden määrän sekä koulutuksen alueellisen saatavuuden.

Uudistuksen yhtenä tarkoituksena on, että oppilasmäärien huomioiminen voisi kompensoida ryhmäopetuksen pieniä tuntimääriä. Samalla huomioitaisiin, että ryhmäopetus lisää taiteenalan saatavuutta ja rahoitus suuntautuisi suhteellisesti kysynnän mukaan. Todennäköisesti rahoitusta suuntautuisi tulevinä vuosina kasvukeskuksiin, joissa oppilasmäärät kasvavat ja niihin oppilaitoksiin, jotka vetovoimaisina saavat oppilasmäärät pysymään hyvällä tasolla. Alueellisen saatavuuden

huomioiminen tarkoittaisi sitä, että turvattaisiin rahoitusta myös siellä, missä esimerkiksi syntyvyyden laskun myötä oppilasmäärät alkaisivat vähentyä. Lisäksi myös seurattaisiin, onko lisäosien prosenttiosuuksien suhteisiin muutospaineita pidemmällä aikavälillä.

Valtionosuuden perusosa määräytyisi edelleen 93 %:sti opetustuntien perusteella, kuten nykyisinkin. Oppilasmäärän ja todistusten saajien muodostama lisäosa olisi yhteensä 7 %, mikä tekee uudistuksesta varsin maltillisen. Jos lisäosa osoittautuu toimivaksi keinoksi korjata taiteenalakohtaisia rahoituseroja, sen osuutta olisi toivottavaa kasvattaa tulevaisuudessa. Koelaskelmista huolimatta mallin todellinen vaikutus selviää vasta, kun oppilaitosten oppilasmääräkehitystä seurataan. On tärkeää, että lisäosan vaikutusta arvioidaan ja sen osuutta säädetään tarpeen mukaan – tai muutetaan mallia.

Rahoituksen lisäosan perustana laskettavat oppilasmäärä sisältäisi taiteen perusopetuksen kaikki ne oppilaat, jotka ovat suorittamassa enintään 1500 tuntia taiteen perusopetuksen opintoja. Tämän lisäksi oppilaista huomioitaisiin erikseen todistusten saajien määrä. Kummatkin luvut suhteutettaisiin valtakunnallisiin oppilasmääriin, ja kolmen seurantavuoden lukuihin.

Pidämme hyvä asiana, että järjestelmä tukee rahoituksen jatkuvuutta, ennustettavuutta sekä suuntaa rahoitusta myös oppilasmäärien, ei pelkästään opetustuntimäärien perusteella.

On tärkeää, että oppilasta kohden opintoja voidaan rahoittaa 1500 tunnin osalta, jotta myös pidemmät opinpolut mahdollistuisivat.

Todistusten saajien vaikutus rahoitukseen on pieni mutta kannustava. Näemme, että uudistus ei pyri tekemään todistusten saamisesta oppilaitosten päätehtävää, vaan kannustaa kehittämään laatua ja pedagogiikkaa eri taiteenaloilla. Laadukas opetus lisää oppilaiden sitoutumista opintoihin. Kolmen vuoden aikana todistuksen saaneiden määrä vaikuttaa suhteutetusti ainakin aluksi vain 1 % rahoituksesta, joten kyse on enemmän toiminnan kehittämisen kannustimesta kuin merkittävästä rahoitustekijästä. Lisäosa palkitsee pitkäjänteistä työtä. Taiteen perusopetuksella on merkittävä vaikutus kaikkiin lapsiin ja nuoriin, riippumatta siitä, suorittavatko he koko oppimäärän.

Visuaalisten taiteiden ryhmäopetuksen näkökulmasta olisi huomioitava, että sen tarvitsema vahvistettujen tuntien määrä on murroksessa. Erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden määrän kasvu, kielelliset haasteet ja muut erityistekijät edellyttävät pienempiä ryhmäkokoja laadukkaan opetuksen takaamiseksi. Tämä lisää vahvistettujen tuntien tarvetta. Laatua voidaan tukea myös pedagogisin keinoin – mutta ne vaativat resursseja.

Esimerkiksi pariopettajuus voi tukea opetusta, mutta lisäosat (oppilasmäärä ja todistusten saajat) eivät suoraan vastaa näihin tarpeisiin. Vahvistettujen tuntien lisääminen olisi tehokkaampi ratkaisu.

Lisämäärärahaa tulisi suunnata tukemaan saavutettavuutta, saatavuutta ja opetuksen laatua ryhmäopetuksessa.

Alueellisesta saatavuuden lisäosaa pidämme tärkeänä osana rahoitusta, sillä se turvaa jossain määrin niiden alueiden opetuksen järjestämistä, jossa esimerkiksi väestörakenne muuttuu ja oppilasmäärät laskevat.

Taiteen perusopetusta rahoitetaan myös vapaan sivistystyön kautta, mutta siinä ei tällä hetkellä huomioida oppilasmääriä tai todistusten saajia rahoituksen perusteena. Toivomme, että rahoituksen perusteita voitaisiin tulevaisuudessa yhdenmukaistaa.

Uudistus vaikuttaa opetustuntien, oppilasmäärien (1500 tuntiin sisältyvät) ja todistusten saajien raportointiin. On tärkeää, että nämä käsitteet ohjeistetaan selkeästi ja tarkasti, jotta tiedon ilmoittaminen on yksiselitteistä ja relevanttia.

13 § Henkilöstö

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti:

Pykälä vastaa pitkälti nykyistä lakia.

Katsomme, että on tärkeää, että taiteen perusopetuksen oppilaitoksen rehtori voi tosiasiallisesti vastata oppilaitoksen toiminnasta ja kehittämisestä eri taiteenlajeissa. Laadukas opetus vaatii riittävästi henkilöstöä myös kehittämistyöhön. "Riittävä määrä opettajia" on laatutekijä, jonka toteutumista tulisi seurata nykyistä tarkemmin.

Varsinaisen opetustuntien pidon lisäksi opettajilla tulee olla riittävästi työaika suunnittelu-, kehittämis- ja yhteistyötehtäviin. Pelkästään määräaikaisilla tuntiopettajilla ei voida tehdä pitkäjänteistä kehittämistyötä.

Vahvistettujen tuntien määrä vaikuttaa suoraan henkilöstöresursseihin.

Tuntiperusteinen valtionosuus määrittää, kuinka ennustettavaa rahoitus on ja kuinka hyvin opetuksen järjestäjä voi sitoutua vakituisten opettajien palkkaamiseen. Monissa visuaalisten

taiteiden oppilaitoksissa opetusta annetaan enemmän kuin vahvistettuja tunteja on – tämän vajeen korjaaminen kannustaisi vakituisten opettajien palkkaamiseen.

14 § Oppilaaksi ottaminen

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti:

Asiasta säädetään nykyistä lakia vastaavalla tavalla. Yhdenvertaisuuden vahvistamiseksi ja saavutettavuuden lisäämiseksi tarvitaan lisäresursseja, jotta mahdollisimman moni hakija voidaan ottaa oppilaaksi.

15 § Oppilailta perittävät maksut

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti:

Verrattuna useisiin muihin harrastuksiin, taiteen perusopetuksen maksut ja taksat on pystytty pitämään melko kohtuullisina. Tässä merkittävä tekijänä on opetuksen järjestäjän saama valtionosuus, jonka taloudellinen merkitys taiteen perusopetuksen oppilaitoksille on oleellinen taiteen perusopetuksen saavutettavuuden kannalta.

Alennukset ja vapaaoppilaspaikat tukevat lasten ja nuorten osallistumismahdollisuuksia, mutta käytännöt vaihtelevat oppilaitoksittain. Perheen taloustilanne ei saisi olla esteenä tavoitteelliselle harrastamiselle ja tukimalleja tulisi edelleen kehittää ja yhdenmukaistaa.

Toivomme, että Harrastamisen Suomen malliin voisi tulevaisuudessa sisältyä harrastusseteli, joka tukisi taideharrastuksesta kiinnostuneen lapsen ja nuoren hakeutumista pitkäaikaiseen harrastamiseen taiteen perusopetuksen oppilaitoksessa.

16 § Oppilaan osaamisen arviointi ja todistus

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti:

Kuten tälläkin hetkellä, on tarkoituksenmukaista, että Opetushallitus määrittää opetussuunnitelman perusteissa tarkemmin oppilaan arvioinnista ja oppilaalle annettavista todistuksista. Perusteissa määritetään oppimäärän rakenne ja siihen liittyvät mahdolliset välitodistukset. Pidämme tärkeänä, että arvioinnin lähestymistapa on kannustava ja ohjaava. Näemme myös, että mahdollisilla välitodistuksilla voisi olla kannustava rooli opintojen etenemisen kannalta.

18 § Tietojensaanti- ja ilmoitusoikeus

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti:

-

19 § Koulutuksen arviointi

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti:

-

Siirtymäsäännökset (lakiesityksen 22-24 §:t)

Valitse sopivin

Kannatan

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

22 § saa täyden kannatuksen, sillä se vahvistaa rahoituksen ennustettavuutta ja tukee tuntiperusteista valtionrahoitusta saavien oppilaitosten toiminnan jatkuvuutta. Myös 8 §:n 2 momentin mukainen ministeriön velvollisuus seurata koulutuksen järjestämisen edellytyksiä on tärkeä ja kannatettava.

23 § koskee opetussuunnitelmien perusteita ja siirtymäsäännöksiä. On tärkeää, että lain jalkauttamisen aikataulu pysyy esitettynä, sillä monet uudistukset liittyvät opetussuunnitelmien perusteiden uusimiseen. Pitkä uudistusprosessi hidastaisi koko uudistuksen etenemistä.

2. Esityksen sisältämä uusi valtionrahoitusmalli. Mitä mieltä olette työryhmän esityksestä:

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti:

12§ yhteydessä jo lausumamme kokonaisuus voidaan puolestamme toistaa myös tässä.

Sen lisäksi:

Kannatamme esitettyä rahoitusuudistusta. Pidämme kuitenkin tärkeänä, että uudistuksen vaikuttavuutta seurataan. Toivomme, että rahoitusuudistus todennetusti lisää saavutettavuutta sekä yhdenvertaista eri taiteenalojen rahoitusta. Mikäli näin ei tapahtuisi, tulisi tuntiperusteisen valtionrahoituksen määräytymisperusteita tarkastella myöhemmin uudelleen.

Uusi valtionosuusmalli ei yksistään korjaa erilaisia tunnistettuja rahoitustarpeita, jos määrärahalisäystä (10 milj.) ei saataisi. Mikäli esitetty lisämääräraha saadaan lakiuudistuksen toteutukseen, antaisi se kokonaisuudessa nykyistä paremmat lähtökohdat esimerkiksi taiteenalojen saatavuuden ja saavutettavuuden lisääntymiseen.

Tuntiperusteisen valtionosuuden uuden määräytymismallin (perusosa + lisäosat) muutosvaikutusta taiteenalamme kehitykseen on seurattava, sillä taiteen perusopetuksen yhteinen yksikköhinta tukee visuaalisten taiteiden oppilaitosten kustannuksia vain osittain todelliseen kustannusperusteeseen nähden. Sen vuoksi on seurattava, tuoko oppilasmäärien lisäosa todellisuudessa kaivattua kompensatiota.

Seurattava oppilasmäärä voi vähentyä alueellisen syntyvyyden laskun myötä osissa kuntia, mutta oppilasmäärät voivat vähentyä myös, jos ryhmät eivät ole pedagogisesti toimivia. Opetuksen laadun kehittäminen on jatkuvaa työtä, jotta saavutettavuutta voidaan vahvistaa. Myös opintojen läpäisevyys vahvistuu, jos pedagogiset ratkaisut ovat tarkoituksenmukaisia. Myös muilla taiteenlajeilla kuin musiikilla tulisi olla riittävät resurssit kehittää taiteenalan pedagogiikkaa sekä edistää alan saavutettavuutta.

Kuvataide on ollut opetus- ja kulttuuriministeriön teettämässä harrastamisen koululaiskyselyissä toistamiseen yksi suosituimmista harrastuksista, ja on hyvin tärkeää, että kuvataiteen taiteen perusopetus voisi vastata kysyntään tulevaisuudessa entistä vahvemmin. Kuvataidekoulujen liiton jäsenkyselyssä 64% jäsenoppilaitoksistamme ilmaisi, ettei pystynyt tarjoamaan oppilaspaikkaa kaikille hakijoille johtuen riittämättömästä opetustarjonnasta. Toivomme, että rahoitusuudistuksen myötä kuvataidekoulujen opetuksen saatavuus voisi kasvaa.

Nykyinen rahoitusmalli ottaa huomioon ainoastaan yhden taiteenlajin, musiikin erityispiirteet eikä se tue esimerkiksi visuaalisten taiteiden ryhmäopetuksen erityispiirteitä. Taiteen perusopetuksen tuntiperusteinen valtionosuuden yksikköhinta tukee systemaattisesti heikommin niitä taiteenlajeja, joiden ryhmäopetuksen kustannukset ovat musiikkia korkeammat. Tämän vuoksi on erityistä syytä

kiinnittää valtionosuuksien määräytymisessä huomiota taiteenalojen nykyistä yhdenvertaisempaan mahdollisuuteen lisätä taiteenalan opintojen saatavuutta ja laatua. Lähtökohtaisesti paras keino asian korjaamiseen olisi riittävä lisärahoitus koko taiteen perusopetuksen koulutusallalle.

Ehdotetun taiteen perusopetuksen tuntiperusteisen valtionrahoituksen uudistuksen rinnalla näemme erittäin tärkeänä, että myös vahvistettuja tunteja voitaisiin lisätä visuaalisten taiteiden ryhmäopetukseen, jotta saavutettavuus tosiasiallisesti lisääntyisi. Pienet ryhmäkoot ja pariopettajuus ovat pedagogisesti perusteltuja erityisesti silloin, kun oppilailla on tuen tarpeita, kielellisiä haasteita tai vaihteleva taitotaso. Nykyiset vahvistetut tunnit eivät riitä, jos opetusta järjestetään pienemmissä ryhmissä – lisätunteja tarvitaan saavutettavuuden ja laadun turvaamiseksi.

Rahoituksen keskittäminen kasvukeskuksiin ei olisi yhdenvertaista, jos sen seurauksena pienemmillä paikkakunnilla ei olisi jatkossa lainkaan mahdollisuuksia taiteen perusopetukseen. Tämän vuoksi on hyvä, että valtionosuusmallissa huomioidaan myös alueellinen saatavuustekijä.

20 § Taiteen perusopetuksen opettajan kelpoisuus

Valitse sopivin

Kannatan muutettuna

Muutosehdotus tai muu kommentti:

Ehdotamme 20 § 5 kohdan poistamista kelpoisuusasetuksesta.

Suomessa panostetaan taidealojen tutkintoihin, ja useilla aloilla on mahdollisuus täydentää osaamista mm. erilaisella täydennyskoulutuksella tai opettajaopinnoilla. Kelpoisuusvaatimukset 1–4 tarjoavat jo riittävän monipuoliset reitit muodollisen kelpoisuuden saavuttamiseen.

Vaikka määräaikaisiin tehtäviin voidaan tarvittaessa palkata myös ei-kelpoisia opettajia, tämä ei saa olla peruste kelpoisuusvaatimusten alentamiselle asetustasolla. Asetuksen tulee ohjata ja motivoida opettajia kouluttautumaan – tämä on koko koulutusmuodon etu. Vaarana on, että nykyinen korkeatasoinen opetuksen ja osaamisen laatu vähitellen heikkenee.

Taiteen perusopetuksessa tarvitaan monenlaista osaamista, mutta kaikki opettajatehtävät eivät ole päätoimisia. Esimerkiksi erikoisalojen opintokokonaisuuksien tarve voi olla satunnaista, jolloin kelpoisuusehdot voivat joutaa tapauskohtaisesti – ei kuitenkaan lainsäädännön tasolla.

4. Ehdotus asetukseksi taiteen perusopetuksesta. Mitä mieltä olette työryhmän ehdotuksesta:

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti:

-

Muut kommentit ja huomiot:

Pyydämme, että kommentti aloitetaan viittaamalla työryhmän ehdotuksen lukuun, alakohtaan, kappaleeseen tai pykälään. Jos kommentti ei koske mitään tiettyä esityksen kohtaa, pyydämme, että kommentti aloitetaan sanoilla "Yleinen kommentti"

Yleinen kommentti

Kuvataidekoulujen liitto kiittää mahdollisuudesta lausua lakiesityksestä. Kiitämme myös mahdollisuudesta, että liittomme edustaja on voinut osallistua lakiesityksen laatimiseen työryhmässä. Olemme tuoneet esiin kenttämme näkökulmia edustaen 64 visuaalisten taiteiden taiteen perusopetuksen oppilaitosta – kunnallisia, yksityisiä ja kansalaisopistoja. Jäsenistämme osa kuuluu tuntiperusteisen valtionosuuden piiriin, osa vapaan sivistystyön rahoitukseen, ja osa ei vielä kumpaankaan.

Kannatamme lakiuudistusta. Uudistus selkeyttää taiteen perusopetuksen asemaa osana koulutusjärjestelmää ja voi parhaimmillaan lisätä opintojen saatavuutta ja saavutettavuutta. On tärkeää, että taiteen perusopetus säilyy ensisijaisesti lapsille ja nuorille suunnattuna, vaikka 1§ jäisikin esitettyyn muotoonsa.

Näemme, että 10 miljoonan määrärahalisäys on välttämätön, jotta uudistus saavuttaisi täysimääräisesti sille asetetut tavoitteet taiteen perusopetuksen laadun, saatavuuden ja saavutettavuuden parantamisesta. Lisärahoitus mahdollistaisi mm. vahvistettujen tuntien lisäämistä kaikille taiteenaloille ja uusien toimijoiden mukaan ottamisen tuntiperusteisen rahoituksen piiriin.

Pidämme tärkeänä, että taiteen perusopetuksen tuntiperusteisen valtionosuuden uutta määräytymismallia seurataan tulevana vuosina muutoksen vaikuttavuuden osalta, jotta voidaan tosiasiallisesti todeta sen vastanneen haluttuihin tavoitteisiin.

Taiteen perusopetuksen pedagoginen laatu syntyy monista eri tekijöistä, mutta opetuksessa keskeinen rooli on kelpoisilla opettajilla, jotka sitoutuvat opetuksen kehittämistyöhön. Tämän vuoksi pyydämme vielä uutta tarkastelua opettajien kelpoisuusvaatimuksiin.

Tulevilla Opetushallituksen antamilla opetussuunnitelmien perusteilla tulee olemaan keskeinen rooli siinä, miten lakiesityksen useat eri kohdat vielä jäsentyvät ja konkretisoituvat ohjaamaan taiteen perusopetuksen koulutusjärjestelmän uudistusta. Odotamme opetussuunnitelmien perusteprosessia ja toivomme, että siinä alan liittoja ja kenttää kuullaan laajasti.

Kohta 5.2 ulkomaisesta lainsäädännöstä ja käytännöistä on erinomainen. Pohjoismainen ja kansainvälinen yhteistyö on ajankohtaista myös uusien rahoitusmahdollisuuksien näkökulmasta.

Näemme, että lakiuudistusesitys vastaa hyvin sille asetettuihin tavoitteisiin. On erityisen hienoa, että ministeriön teettämässä lasten ja nuorten kuulemisessa on saatu hyvää palautetta taiteen perusopetuksesta. Kyselyn tulosten perusteella tulee vahvasti esiin se, että taiteen perusopetuksella on merkityksellisestä positiivista vaikutusta sekä oppilaiden taiteenalakohtaisiin että sosiaalisiin taitoihin ja niiden kehittymiseen. Kyselyn vastaukset myös vahvistavat Taiteen perusopetusliiton vuonna 2024 toteuttaman Kulttuuriharrastamisen koetut vaikutukset- kyselyn samansuuntaisia tuloksia.

Lopuksi kiitämme ministeriötä ja lakiesityksen valmisteluun osallistuneita kumppaneita erinomaisesta yhteistyöstä taiteen perusopetuksen uudistamiseksi.

23.9.2025 Kuvataidekoulujen liiton hallitus

Kivioja Johanna
Suomen lasten ja nuorten kuvataidekoulujen liitto - Kuvataidekoulujen liiton
hallitus